

چگونه بازار سرمایه می تواند به توسعه اقتصادی هر کشور کمک کند

حسین عبده تبریزی

کلاس مباحث منتخب مالی

نیم سال دوم تحصیلی ۱۴۰۲-۳، جلسه هفتم - دانشکده مدیریت و اقتصاد شریف

اهمیت اقتصادی بازارهای سرمایه

۱- بسیج پس اندازها

پس اندازهای افراد و بنگاه‌ها از طریق بازارهای مالی و به واسطه‌ی ابزارهای سرمایه‌گذاری جمع‌آوری و به سرمایه‌گذاری‌های مولد در بخش‌های مختلف اقتصاد هدایت می‌شود.

۲- تخصیص کارآمد سرمایه

چگونه بازارهای سرمایه اطمینان می‌یابند که سرمایه به بهترین استفاده‌ها برسد؟

۳- کشف قیمت

۴- مدیریت ریسک

تأثیرات بر توسعه اقتصادی

اول، مستقیم

خلق اشتغال، ارتقای نوآوری یا سرمایه گذاری روی رشته های نوپا و حوزه های پرمخاطره، حمایت از پروژه های دولت، ...

دوم، غیرمستقیم

ارتقای سواد مالی، توسعه فرهنگی مالی و سرمایه گذاری، ...

موضوع مخالف در مورد اهمیت اقتصادی

۱- بسیج پس اندازها

پس اندازها را بسیج می کنند، و سرمایه گذاری انجام می شود، اما این فرآیند به نفع ثروتمندان است و بنابراین به ناعدالتی درآمد و ثروت می انجامد.

۲- تخصیص کارآمد سرمایه

بازارهای کوتاه مدت را مدنظر دارند، اولویت را به بازده های سریع می دهند، و نه منافع بلندمدت که چیزی مهم به اجتماع برسد. کسی در بازار سرمایه منابع به آموزش و سلامتی نمی دهد، و سرمایه ها به سمت صنایعی می روند که فایده ای اجتماعی ندارند.

۳- کشف قیمت

دستکاری و سفته بازی در بازارها که به کشف قیمت صدمه می زند، حاصل حباب قیمت است. بنابراین مقررات باید بسیار سفت و سخت باشد تا سفته بازی کنترل شود.

۴- مدیریت ریسک

مخالفت با ابزارهایی که بسیار پیچیده است.

۵- منافع مستقیم و غیر مستقیم

نقش دولت در هدایت توسعه اقتصادی، رویکرد متعادل برای همکاری دولت و بازار

تشکیل سرمایه و رشد اقتصادی I

- رابطه‌ی بنیادینی بین تشکیل سرمایه و رشد اقتصادی بلندمدت وجود دارد.
- «تشکیل سرمایه» فرآیندی است که طی آن دارایی‌های فیزیکی و مالی برای توسعه‌ی تولید ایجاد می‌شود. مثال‌ها: سرمایه‌گذاری در ساختمان‌ها، ماشین‌آلات، فناوری و سرمایه‌ی انسانی
- بازار سرمایه (بورس‌ها، بازارهای اوراق با درآمد ثابت و غیره) کانال‌هایی است برای جمع‌آوری پس‌اندازهای افراد و واحدهای هدایت آنها از طریق ابزارهای مالی (سهام، اوراق با درآمد ثابت، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک) به سرمایه‌گذاری‌های مولد.

تشکیل سرمایه و رشد اقتصادی II

- سرمایه‌ی بیشتر به معنای ظرفیت تولیدی بیشتر و در نتیجه پتانسیل برای ستانده، درآمد و مصرف بالاتر.
- مثال‌های زیادی می‌توانیم بزنیم که چگونه تشکیل سرمایه‌ی بیشتر از طریق بازارهای سرمایه منجر به توسعه‌ی اقتصادی قابل ملاحظه شده است.
- چالش‌ها: نوسانات بازار (تلاطم)، موانع نظارتی، نیاز به سواد مالی ... این‌ها بر کارایی بازار سرمایه تأثیر می‌گذارند.
- البته به نوآوری دائم در خدمات و محصولات مالی نیاز می‌رود تا به تقاضاهای در حال تحول اقتصادها پاسخ داده شود.

چالش‌های حرکت از مسیر بازار سرمایه برای تشکیل سرمایه و دستیابی به توسعه اقتصادی

- اقتصاددانان و نظریه پردازان مالی بسیاری چالش‌هایی چون تلاطم بازارها، موانع نظارتی، و اهمیت سواد مالی را بررسی کرده، و آثار این عوامل در تشکیل سرمایه و رشد اقتصادی را برشمرده‌اند. آنان توانسته‌اند بین تحقیقات نظری و بسته‌های سیاستی عملی رابطه برقرار کنند.
- رابرت شیلر \leftarrow تلاطم بازارها و اقتصاد رفتاری
- چگونه عوامل روانشناختی و دینامیزم‌های اجتماعی روی بازارهای مالی و ایجاد تلاطم که مآلاً بر تشکیل سرمایه و رشد اقتصادی مؤثرانه، تأثیر می‌گذارند.

چالش‌ها

- جورج آکرلوف < عدم تقارن اطلاعاتی
چگونه فقدان اطلاعاتی باعث شکست بازار می‌شود.
- جوزف استیگلیتز < نقش بازار سرمایه در توسعه‌ی ناعدالتی
< چالش موانع مقام ناظر
< عدم کارایی بازارها

تأکید بر نقش دولت

- اندرو لو < فرضیه‌ی بازار انطباقی Adaptive Market Hypothesis
 - نظریه‌ی اقتصادی بدلیل که فرضیه‌ی بازار کارا (یوجین فاما) را با مالی رفتاری تلفیق می‌کند.
 - نوریل روینی < پیش‌بینی بحران ۲۰۰۸
- ریسک سیستماتیک نهفته در بازارهای مالی و نیاز به مقررات استوار و مستحکم